

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Illvstrivm Virorum Epistolae, Hebraicae, Graecae et Latinae, Ad Ioannem Reuchlin Phorcensem virum nostra aetate doctissimum diuersis temporibus missae

Reuchlin, Johannes

Hagenoae, 1519

Conradus Peutinger. I.V. doctor, Ioanni Reuchlin Phorcensi
confoederatorum sueviae triumuiro. S. D. P.

[urn:nbn:de:bsz:31-270838](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270838)

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

Conradus Peutinger. I. V. Doctor, Joanni Reuchlin
Phorcensi Confœderatorum Sueuiæ
Triumuiro. S. D. P.

Tardior me ueheméter suspicor, non solū agendis in gra-
tiis, sed & habendis. Quare si quid in te ingratus deliqui, ueni-
am peto. Ignoscas uelim, immo rogo. Affecisti me fateor
dono non uulgari, Hippocrate scilicet de hominis præparatiōe. Et
poeta Ioseph hyssopæo, quos tu græcum unum, Hebræum quoq; al-
terum elegantia politiori Latinos fecisti. Verū hætenus non respon-
di. Negotia quibus obruor excusare me possent, sed non satis in-
gre, cum oia literaria utcunq; iucundissima nobis aliquando sint,
iis cum uacabam, respondere potuiffem. Sed rerum scribendarum
moles fastigium ingerit. Nunc inter legendū elegans & pernecessa-
ria Moria Erasmi Roterodami nostras in manus peruenit, qua nō
solum nos iureconsultos Sisyphi saxum reuoluentes, sed & plærosq;
supercillosos & irritabiles theologos taxat, ita hos solet apellare. Et
ut ipse ait, qui turmatim sexcentis conclusionibus adoriantur, & ad
palinodiam adigunt, recusantes protinus hæreticos clamant. Ego
eloquiū diuini cultores eos scilicet qui uerbo & facto nobis christia-
nis singulari sunt exēmplo, nō solum utiles sed & pernecessarios ue-
neror & obseruo, Liuidos, inuidentes, ac garrulitatis congestores te-
diosos admodum (si qui sunt) abominari & detestari soleo. Vel-
lemq; si qui fidei & professionis nostræ propugnatores essent. Sa-
cras nostras leges non uerbo solum & clamore, sed & opere colerēt,
tunc nulla cum inflatis si qui sunt oriretur controuersia. Sed rem
meā aggredior a Mose Deuteronomii capite quarto decimo inter
quadrupeda quæ hebræis permiserat edenda Pygargus cōmemo-
rarunt. Aristoteles autem in libro animalū sexto, Pygargū generis
ait esse aquilarū cui cauda albicans nomen dederat. Vbi Aldus Ma-
nutius Theodoro Gaza interprete uocabula referens, albicillā uel
nebrophonon id est hinnulariam dicit. C. Plynus Veronēsis libro
Historiæ suæ naturalis decimo, & capite tertio subscribens inquit,
Secundi generis aquilarum Pygargus in oppidis & in campis albi-
cante cauda, sicut alibi Melanætos nigricans. Idē libro. viii. capite
ix. supra quadragesimū de semiferis animalibus ad calcem, si modo
impressioni Parmēsi fides est adhibenda, dixit. Sunt & Damæ & Py

gardi, Hermolaus Barbarus in castigationibus suis Plynianis Pygargum aquilam assentiens nō quadrupedem refert, Iunius Iuuenalis Satyra undecima. Sumine cum magno lepus atq; aper & Pygardus Vbi ab ipso Domitio Calderino, & Antonio Mancinello caprea esse inrerpretatur. Aldus Pygargum impressit, & aquilam & quadrupedem significari Sipontinus in Martialis epigrammate. xxxv. retulit. Animal utrunq; Pygardum Ioānes Tortellius appellat. Ambrosius Calepinus ex eodem Plynio Pygardi in capream genere meminit. Licet in Pygargo postea Sipōtino ipsi assentiri uideatur. Tanta est uarietas autorum uel etiam libratorū, ut quid sit credendum non satis sciam. Modica est hęc differentia & literæ unius uersio. Ego erubescens q; græcas literas non didicerim, ab erudito quodam petiueram uocabuli huius apud Bibliam græcā expressio nem, is ualetudine aduersa cum torqueretur paucis respōdit, multa me ex ingenio deducere, hoc sibi dixisse sufficeret, literam græcam Pygargum nō Pygardum habere, quem Suidas etiam de aquilarū genere referret. Nec mosen (quamuis enumeraret illum inter animalia quadrupeda) asseruisse quadrupedem. Cum plus legi de arcanis mysteriis q̄ ordini aut elegantiis studuisset. Quod si ita errorem & apud Iuuenalem, Plynium, Calderinum, Tortelliū, Mancinellū, & Calepinum deprehendemus, ab alio nōdum annotatum. Litera quoq; d. ubiq; expungi deberet, tum etiam Pygargum ut. aquilam edēdum simul & permisisse & inhibuisse. Inquit enī, hoc est animal quod comedere debetis, bouem & ouem, ceruum & capream, bubulum, tragelaphum, Pygargū, orygem, chamaelopardalim. Et subiūgit omnes aues mundas comedite, immundas ne comedetis. Aquilam scilicet & gryphem, haliaetum, ixon & uulturem ac miluū. Cōtrarietatem hęc legis credet nemo, uel etiā Pygargum ab aquila ut speciem a suo genere distinxeris Sed legē ipsam de quadrupedibus ut ordine non ineleganti constitutā sane perspiciamus. Moses ipse post eorum annumerationē inquit, omne animal quod in duas partes findit unguam & ruminat comedetis, sic Pygargū de aquilarū genere ruminantē cognoscere non possum. Est autem ruminare cibus reuocare ad rumen denuoq; conficiendo consumere. Quare uelim & rogo hac in re quid sentias, quidue pygargus? Moses, & an apud Iuuenalē Plyniiq; Pygardus pro caprea recte legi possit, me q̄pri-

IO. REUCHLIN. LIBER PRIMVS

mum certiozem reddas hæc & si magni non sint ponderis, habent tamen aliquid literarii exercitamenti, quod (cū ociamur) delectare solet. Simler ipsum hæctenus mihi incognitum, uirum ex Germanis nostris nūquam satis laudatum, & qui nos post te græcissare curat, grammaticam cuius græcam & in septem psalmos interpretatiōes tuas Thomas Anshelmus elegans ille chalcographus ad me misit saluum optato. Et pro dexteritate tua ut magnanimus es atq; fortis ille cebras tibi iniuriantū, ut muliebres, more Socratico, ne curato. Hoc unum sperant dū inuidia sua corroduntur, ut quæ ratione non possunt, garrulitate & blaſtatione uincant. Tu uale, Coniunx te saluum optat. Ex Augusta Vindellicorum pridie Idus Decembres. Anno salutis. M. D. XII.

Conrado Peutinger, Ioannes Reuchlin. S. D. P.

Quod serius q̄ uelim ad nos scribis, non negligentia erga me tuā accusare, sed diligentiam erga res cōmodiores laudare debeo. Quapropter expostulatione tua opus non est, modo eandē mihi ueniā cōcedas. Dedissem enī ad te literas & citi⁹ & fortasse crebri⁹, si nō aduersa occupatio iā me sifteret labori quotidiano calumniis aduersariorū respōdendi, a cōsuetudine mea ut nosti longe alieno, sed necessario tñ. De Pygargo Moyſi elegans in geniū tuū nimix curiositatis postulo. Cū tanta sit in omī lingua de uocabulis rerū diuersitas, ut nō solū Plyni⁹ apud Latinos, sed & Athenæus apud græcos, & alii de naturis rerū scribentes aboleſcant, cui⁹ in rudimentorū nostrorū libro primo facie. 23. de Iaspide memini. Ita in hebraicis uocabulis tam multus error est, ut superficio si quidam iudæorum a pluribus numero abstineant q̄ in lege sunt phibita, ne ancipiti uerborū intelligentia transgrediant. Tu uero si legisti rudimēta mea, inuenies in libro primo facie. 124. p. isto tuo Pygargo ab Onkelo chaldaeo, cui⁹ autoris translationē haud aliter q̄ textum hebræi uenerantur, unicornem esse traductum, quod doctissimi hebræorū approbāt. Ego eius animalis conditionē iam nescio, nec de illo nunc inuestigare possum, ad alium palū ligatus. Nā si habeat caudā præacutam, potest quoq; pygargus nominari. Est enim nomē cōpositum a pyge id est cauda, & argus quod æquiuo cum multa significat, album, candidū, uelox, acutum, segne, uacuū, Et canes ueloces dicūt cynargi. Ita potest rhinoceros aut unicornis